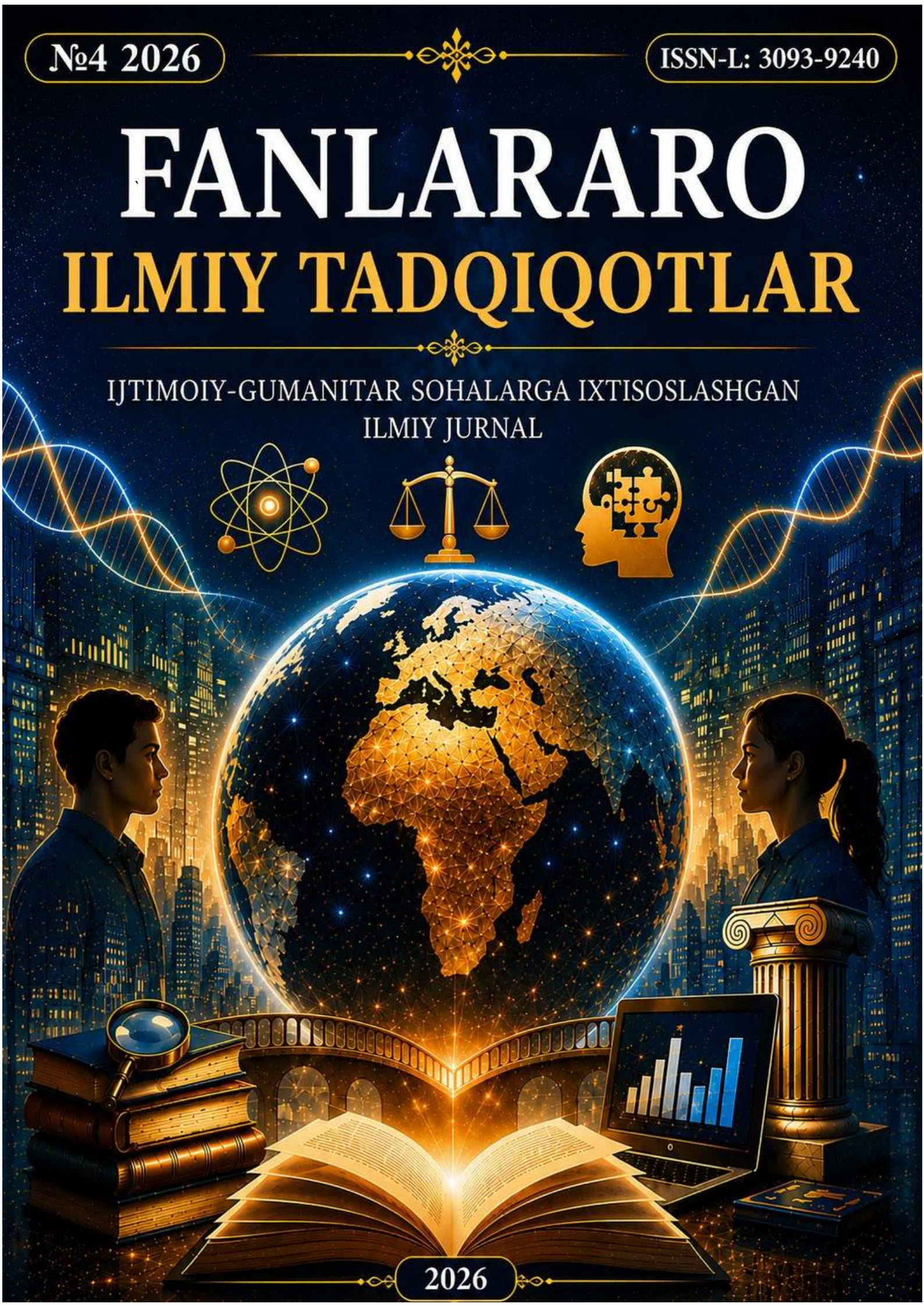
№4 2026

ISSN-L: 3093-9240

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR

IJTIMOIY-GUMANITAR SOHALARGA IXTISOSLASHGAN ILMIY JURNAL

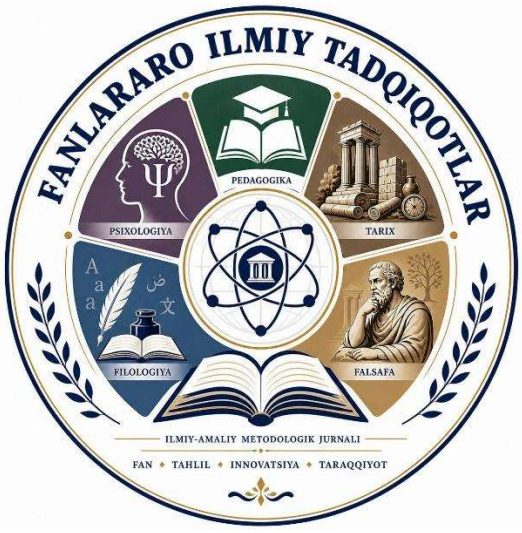

2026

FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR
ilmiy-amaliy metodologik jurnal

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
научно-практический и методологический журнал

INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC RESEARCH
scientific-practical and methodological journal

№4 2026

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy guvohnoma asosida faoliyat yuritadi.

BOSH MUHARRIR:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

BOSH MUHARRIR O‘RINBOSARI
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

TAHRIRIYAT KENGASHI:
Rejep Uzyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Blinova Ye.E. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Abdullayeva B.S. – pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Ibragimova G.N. – pedagogika fanlari doktori, professor
Mamurov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Filippova O.G. – pedagogika fanlari doktori, professor (Rossiya)
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari doktori(DSc), professor
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Umarova N.Sh. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ismoilova N.Z. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Abdullayeva D.U. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Atabayeva N.B. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Jabborov X.X. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Akramov M.R. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Tuychieva S.M. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Gadoyeva M.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Rasulov Z.I. – filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Qurbonboyev A.N. – psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Taniyeva G. M. – tarix fanlari doktori, professor
Davlatova S.T. – tarix fanlari doktori, professor
Qurbonova M. B. – tarix fanlari nomzodi, professor
Turdiyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Maxmudova D.A. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldashev S.R. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Botirova D.B. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Alimova Ye.G. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Джексембаева Г.С. – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) (Qozog‘iston)
Jalilov N.A.– pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Vahobov A.A. – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Raxmatova M.M. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xalilova R.R. – filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Bobojonov Sh.U. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sharipov Sh.F. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bo‘tayev J.Sh. – tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Bobojonova F. X. – tarix fanlari nomzodi, dotsent

Mas’ul muharrir:
Xayitov Xayotjon Xikmat o‘g‘li

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
Ашуров Рамзидин Рамазонович
доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА
Исматуллоев Абдулло Насруллоевич
доктор философии (PhD) по психологическим наукам

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ
Реджеп Узюрек - доктор психологических наук, профессор (Турция)
Блинова Е.Е. - доктор психологических наук, профессор (Россия)
Стоюхина Н.Ю. - кандидат психологических наук, доцент (Россия)
Абдуллаева Б.С. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Ибрагимова Г.Н. - доктор педагогических наук, профессор
Мамуров Б.Б. - доктор педагогических наук, профессор
Филиппова О.Г. - доктор педагогических наук, профессор (Россия)
Мирзаева Ф.О. - доктор педагогических наук (DSc), профессор
Бафаев М.М. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Умарова Н.Ш. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Исмоилова Н.З. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Абдуллаева Д.У. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Атабаева Н.Б. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Джабборов Х.Х. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Акрамов М.Р. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Туйчиева С.М. - доктор психологических наук (DSc), профессор
Гадоева М.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Расулов З.И. - доктор филологических наук (DSc), профессор
Курбанбоев А.Н. - доктор психологических наук (DSc), доцент
Таниева Г.М. - доктор исторических наук, профессор
Давлатова С.Т. - доктор исторических наук, профессор
Курбанова М.Б. - кандидат исторических наук, профессор
Турдиев Б. - доктор философских наук, профессор
Махмудова Д.А. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Юлдашев С.Р. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Ботирова Д.Б. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Алимова Е.Г. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам, доцент
Джексембаева Г.С. - доктор философии (PhD) по психологическим наукам (Казахстан)
Жалилов Н.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Вахобов А.А. - доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, доцент
Рахматова М.М. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Халилова Р.Р. - доктор философии (PhD) по филологическим наукам, доцент
Бобожонов Ш.У. - доктор философии (PhD) по историческим наукам, доцент
Шарипов Ш.Ф. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бутаев Ж.Ш. - доктор философии (PhD) по историческим наукам
Бобожонова Ф.Х. - кандидат исторических наук, доцент

Ответственный редактор
Хайитов Хаётжон Хикмат угли

EDITOR-IN-CHIEF
Ashurov Ramzidin Ramazonovich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF
Ismatulloyev Abdullo Nasrulloyevich
Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences

EDITORIAL BOARD
Rejep Uzyurek - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Türkiye)
Blinova Ye.E. - Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyukhina N.Yu. - Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor (Russia)
Abdullaeva B.S. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Ibragimova G.N. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Mamurov B.B. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Filippova O.G. - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Russia)
Mirzaeva F.O. - Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Bafaev M.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Umarova N.Sh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Ismoilova N.Z. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Abdullaeva D.U. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Atabayva N.B. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Jabborov Kh. Kh. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Akramov M.R. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Tuychieva S.M. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Professor
Gadoeva M.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Rasulov Z.I. - Doctor of Philological Sciences (DSc), Professor
Qurbonboev A.N. - Doctor of Psychological Sciences (DSc), Associate Professor
Tanieva G.M. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Davlatova S.T. - Doctor of Historical Sciences, Professor
Kurbonova M.B. - Candidate of Historical Sciences, Professor
Turdiev B. - Doctor of Philosophy Sciences, Professor
Makhmudova D.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Yuldashev S.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Botirova D.B. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Alimova Ye.G. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences, Associate Professor
Dzheksembayeva G.S. - Doctor of Philosophy (PhD) in Psychological Sciences (Kazakhstan)
Jalilov N.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Vahobov A.A. - Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Associate Professor
Raxmatova M.M. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Khalilova R.R. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Bobojonov Sh.U. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences, Associate Professor
Sharipov Sh.F. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Butayev J.Sh. - Doctor of Philosophy (PhD) in Historical Sciences
Bobojonova F.X. - Candidate of Historical Sciences, Associate Professor

Managing Editor
Xayitov Xayotjon Xikmat ugli

GLOBALLASHUVNING SHAXS SHAKLLANISHIGA TA'SIRINING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Raxmatova Zamira Baxtiyorovna
Buxoro viloyati Jondor tuman 41-umumta'lim maktabi psixologi

Annotatsiya: Ushbu maqolada globallashuv jarayonining shaxs shakllanishiga ta'sir etuvchi pedagogik va psixologik xususiyatlari tahlil qilingan. Tadqiqotda shaxs rivojlanishiga axborot texnologiyalari, madaniy integratsiya va global ta'lim tizimining ta'siri yoritilgan. Muallif globallashuv sharoitida shaxsning milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan barkamol inson sifatida shakllanish mexanizmlarini aniqlagan. Shuningdek, yosh avlodda axborot madaniyati, mustaqil fikrlash va psixologik barqarorlikni shakllantirishning ilmiy asoslari ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: globallashuv, shaxs shakllanishi, pedagogik psixologiya, axborot madaniyati, milliy qadriyat, global tafakkur, tarbiya.

ПЕДАГОГИКО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ВЛИЯНИЯ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ

Аннотация: В данной статье рассматриваются педагогические и психологические особенности влияния процессов глобализации на формирование личности. В исследовании раскрывается влияние информационных технологий, культурной интеграции и глобальной образовательной системы на развитие личности. Автор определяет механизмы формирования гармоничной личности, основанные на национальных и общечеловеческих ценностях в условиях глобализации. Также разрабатываются научные основы формирования информационной культуры, независимого мышления и психологической устойчивости у молодёжи.

Ключевые слова: глобализация, формирование личности, педагогическая психология, информационная культура, национальные ценности, глобальное мышление, воспитание.

PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON PERSONALITY DEVELOPMENT

Abstract: This article examines the pedagogical and psychological aspects of the influence of globalization on personality development. The study highlights the impact of information technologies, cultural integration, and the global education system on individual formation. The author identifies mechanisms for developing a

well-rounded personality based on national and universal values in the context of globalization. The research also elaborates on the scientific foundations of fostering information culture, independent thinking, and psychological resilience among young people.

Keywords: globalization, personality development, pedagogical psychology, information culture, national values, global thinking, education.

KIRISH

Bugungi kunda globallashuv jarayoni inson hayotining barcha sohalariga, jumladan, ta’lim tizimi, madaniyat, axloqiy qadriyatlar hamda shaxsning ma’naviy-ruhiy shakllanish jarayoniga chuqur ta’sir ko‘rsatmoqda.

Globallashuv – bu insoniyat taraqqiyotining yangi bosqichi bo‘lib, u axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, iqtisodiy integratsiya, madaniy aloqalar va ijtimoiy muhitning kengayishi orqali namoyon bo‘ladi. Mazkur jarayon natijasida shaxsning dunyoqarashi, qadriyatlar tizimi, o‘zini anglash darajasi va ijtimoiy faolligi tubdan o‘zgarib bormoqda.

Pedagogik va psixologik jihatdan globallashuvning shaxs shakllanishiga ta’siri murakkab va ko‘p qirrali jarayon hisoblanadi. Bir tomondan, u insonda ochiqlik, tolerantlik, kreativ fikrlash, innovatsion yondashuv kabi ijobiy fazilatlarni rivojlantirsa, ikkinchi tomondan, milliy o‘zlikning yo‘qolishi, madaniy assimilyatsiya, ma’naviy beqarorlik kabi salbiy oqibatlarni ham keltirib chiqarishi mumkin. Shu bois, globallashuv sharoitida ta’lim jarayonini shaxsni har tomonlama rivojlantirishga, uni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalashga yo‘naltirish zaruriyati ortib bormoqda.

Psixologik nuqtayi nazardan, globallashuv inson ongining o‘zgarishiga, axborot oqimlarini qabul qilish va tahlil etish qobiliyatining shakllanishiga, shuningdek, shaxsning o‘zini identifikatsiya qilish jarayoniga sezilarli ta’sir etadi. Yosh avlod global ijtimoiy-madaniy muhitda o‘sar ekan, ular uchun milliy identitetni saqlab qolish bilan birga, jahon fuqaroligiga xos ko‘nikmalarni egallash muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Shunday qilib, globallashuv davrida shaxs shakllanishini o‘rganish — zamonaviy pedagogik va psixologik tadqiqotlarning dolzarb yo‘nalishlaridan biridir. Ushbu maqolada globallashuvning shaxs rivojiga ko‘rsatadigan pedagogik va psixologik ta’sir mexanizmlari, uning ijobiy hamda salbiy jihatlari tahlil qilinadi, shuningdek, ta’lim tizimida shaxsni globallashuv sharoitiga mos holda tarbiyalashga doir ilmiy-amaliy tavsiyalar beriladi.

MAVZUNING O‘RGANILGANLIGI VA METODOLOGIYASI

Globallashuvning inson va jamiyat hayotiga ta’siri, xususan, shaxs shakllanishidagi o‘rni so‘nggi o‘n yilliklarda ko‘plab olimlar tomonidan keng

miqyosda o‘rganilgan. Ushbu jarayonning falsafiy, sotsiologik, pedagogik va psixologik jihatlari turli ilmiy maktablarda tahlil qilinib, uning ijobiy hamda salbiy tomonlari haqida turlicha yondashuvlar ilgari surilgan.

Xorijiy tadqiqotchilardan A. Toffler, M. Kastels, Z. Bauman, U. Bek, D. Bell, E. Giddens kabi olimlar globallashuvni ijtimoiy taraqqiyotning muhim bosqichi sifatida baholab, insonning ijtimoiy identiteti va ongiga ta’sirini tahlil qilganlar. Ayniqsa, E. Giddens o‘z asarlarida globallashuvni “ijtimoiy tizimlarning murakkab integratsiyasi” sifatida izohlab, shaxsning o‘zini anglash jarayonida global madaniyatning roli ortayotganini asoslab bergan.

Psixologik nuqtayi nazardan esa, A. Maslou, K. Rojers, E. Fromm, L.S. Vygotskiy, A.N. Leontyev, D.B. Elkonin kabi mutafakkirlar shaxs rivojlanishining motivatsion, ijtimoiy va madaniy omillarini o‘rganib, inson psixikasining shakllanishi tashqi ijtimoiy-madaniy ta’sirlar bilan chambarchas bog‘liqligini ta’kidlaganlar. Ularning g‘oyalari globallashuv sharoitida shaxsning o‘zini namoyon etishi va moslashish mexanizmlarini tahlil etishda nazariy asos bo‘lib xizmat qiladi.

O‘zbekistonlik olimlar orasida A. Abduqodirov, O. Hasanboeva, N. Saidahmedov, M. Quronov, R. G‘anieva, S. G‘ulomov, Sh. Shermuhamedova va boshqalar globallashuvning ta’lim tizimiga, yoshlar tarbiyasiga hamda milliy o‘zlikni saqlashga ta’sirini chuqur ilmiy tahlil qilganlar. Ularning tadqiqotlarida milliy qadriyatlar bilan global qadriyatlar uyg‘unligini ta’minlash, yoshlarni ma’naviy immunitetga ega, mustaqil fikrlaydigan shaxs sifatida tarbiyalash zaruriyati ta’kidlanadi.

Shuningdek, so‘nggi yillarda pedagogik psixologiya yo‘nalishida olib borilgan ilmiy izlanishlarda globallashuvning yosh avlod ongida virtual madaniyat, axborotga qaramlik, ijtimoiy identifikatsiya va kommunikativ kompetensiyalar shakllanishiga ta’siri alohida tadqiq etilmoqda. Bu boradagi ishlanmalar YUNESKO, UNICEF va boshqa xalqaro tashkilotlar tomonidan qo‘llab-quvvatlanayotgan global ta’lim dasturlarida ham o‘z ifodasini topgan.

Umuman olganda, mavjud tadqiqotlar globallashuvning shaxs shakllanishiga ta’sirini keng yoritgan bo‘lsa-da, uning pedagogik va psixologik xususiyatlarini milliy ta’lim tizimi kontekstida chuqur tahlil qilish hali ham dolzarb ilmiy muammo bo‘lib qolmoqda. Shu bois, mazkur maqolada aynan shu jihatlar markaziy o‘rinda tahlil qilinadi.

Globallashuvning inson va jamiyat hayotiga ta’siri, xususan, shaxs shakllanishidagi o‘rni so‘nggi o‘n yilliklarda ko‘plab olimlar tomonidan keng o‘rganilgan. Ushbu jarayonning falsafiy, sotsiologik, pedagogik va psixologik jihatlari turli ilmiy maktablarda tahlil qilinib, uning ijobiy hamda salbiy tomonlari haqida turlicha yondashuvlar ilgari surilgan [1; 2].

TAHLIL VA NATIJALAR

Globallashuv — bu insoniyat taraqqiyotining yangi bosqichi bo‘lib, u iqtisodiy, siyosiy, madaniy va axborot jarayonlarining bir butun tizimga aylanishi bilan xarakterlanadi [1]. Bu jarayon shaxs hayot tarzini, qadriyatlar tizimini, ijtimoiy fikrlash va muloqot madaniyatini tubdan o‘zgartirmoqda. Shaxs endilikda nafaqat o‘z mahalliy muhitida, balki global axborot maydonida ham faol ishtirok etadi.

Pedagogik nuqtayi nazardan, globallashuv ta’lim jarayonida yangi metod va texnologiyalarni joriy etish, ochiq bilim makonini shakllantirish, raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish kabi imkoniyatlarni yaratadi [2]. Shu bilan birga, bu jarayon o‘qituvchi va o‘quvchidan mustaqil fikrlash, tanqidiy tahlil, madaniy bag‘rikenglik kabi fazilatlarni talab etadi.

Psixologik jihatdan esa, globallashuv shaxsda yangi ehtiyoj va qadriyatlarni shakllantiradi. Axborot oqimining kuchayishi, raqamli madaniyatning kengayishi inson psixikasiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Bu holat bir tomondan, tafakkur doirasini kengaytirsa, ikkinchi tomondan, diqqatning beqarorligi, ma’lumotni tanlashda sustkashlik, identitet inqirozi kabi holatlarni keltirib chiqaradi [3].

Globallashuvning ijobiy jihatlari bilan bir qatorda, u shaxsning ruhiy va ma’naviy dunyosiga bir qator salbiy ta’sirlarni ham keltirib chiqaradi. Bular quyidagilardan iborat:

Axborot ortiqchaligi (informatsion stress) – shaxsda charchoq, diqqat tarqoqligi, hissiy beqarorlik holatini yuzaga keltiradi;

Madaniy assimilyatsiya – milliy qadriyatlar o‘rnini ommaviy madaniyat egallashi xavfini kuchaytiradi;

Virtual qaramlik – ijtimoiy tarmoqlar orqali o‘zini ifoda etishga intilish, ammo real ijtimoiy muloqotning kamayishi;

Shaxs identifikatsiyasi inqirozi – “men kimman?” savoliga aniq javob topolmaslik, ijtimoiy rollarning beqarorligiga olib keladi. [6].

Globallashuv davrida shaxsni har tomonlama barkamol, mustaqil fikrlovchi, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiq inson sifatida shakllantirish zamonaviy ta’limning asosiy maqsadlaridan biridir. Bunda quyidagi yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi:

Konstruktivistik yondashuv – o‘quvchi o‘z tajribasi asosida bilimni mustaqil ravishda quradi;

Aksiologik yondashuv – shaxsda milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg‘unligini shakllantirish;

Kompetensiyaga asoslangan yondashuv – global dunyoda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun zarur kompetensiyalarni rivojlantirish;

Psixologik moslashuvni qo‘llab-quvvatlash – stressga bardoshlilik, o‘zini boshqarish, kommunikativ malakalarni rivojlantirish [7; 8].

Bu yondashuvlar yordamida shaxsni globallashuv muhitida faol, mas’uliyatli va barqaror pozitsiyaga ega qilib tarbiyalash mumkin.

Globallashuv — bu insoniyat taraqqiyotining yangi bosqichi bo‘lib, u axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, xalqaro iqtisodiy hamkorlik, madaniyatlararo aloqalar va ijtimoiy o‘zaro ta’sirlarning jadallashuvi bilan tavsiflanadi. Mazkur jarayon inson tafakkuri, qadriyatlar tizimi va ijtimoiy ongining o‘zgarishiga olib keladi [8]. Shaxs globallashuv ta’sirida yangi bilimlar va g‘oyalarni tezroq o‘zlashtiradi, dunyoqarashi kengayadi, o‘zini global hamjamiyat a’zosi sifatida anglay boshlaydi. Shu bilan birga, bu jarayon shaxsni tanqidiy fikrlashga, o‘zini rivojlantirishga, mustaqil qarorlar qabul qilishga undaydi [9]. Pedagogik nuqtayi nazardan, globallashuv ta’lim jarayonini yangilashni, zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishni, o‘quvchilarda raqamli savodxonlikni shakllantirishni taqozo etadi. Bu esa, o‘z navbatida, o‘qituvchidan ham yangi yondashuvlarni talab qiladi.

Pedagogik-psixologik tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, globallashuv sharoitida yoshlar o‘rtasida individualizm, raqobatbardoshlik, o‘z manfaatini ustun qo‘yish kabi tendensiyalar kuchaymoqda. Bu esa shaxsda empatiya, hamjihatlik va ijtimoiy mas’uliyatning kamayishiga olib keladi.

Globallashuv sharoitida shaxs shakllanishi — bu faqat ijtimoiy yoki madaniy hodisa emas, balki murakkab psixologik jarayondir. Shaxsning global muhitga moslashuvi, o‘zini anglash, ijtimoiy qadriyatlar tizimida o‘z o‘rnini topa olishi — bu zamonaviy ta’limning asosiy maqsadiga aylanmoqda.

XULOSA

Globallashuv jarayoni zamonaviy inson hayotining barcha jabhalariga chuqur kirib borgan bo‘lib, shaxsning shakllanishi, ijtimoiy moslashuvi va ma’naviy-axloqiy rivojlanishiga sezilarli darajada ta’sir ko‘rsatmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, globallashuvning ta’lim-tarbiyaviy jarayonlarga singib borishi natijasida shaxs ongida yangi qadriyatlar tizimi shakllanmoqda, bu esa milliy va umuminsoniy qadriyatlarning o‘zaro uyg‘unlashuvini taqozo etadi.

Pedagogik nuqtayi nazardan, globallashuv sharoitida shaxsni tarbiyalash jarayonida ta’limning insonparvar, innovatsion va integrativ yondashuvlari muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ta’lim tizimi shaxsni mustaqil fikrlashga, ijtimoiy javobgarlikka, raqamli savodxonlikka va kommunikativ madaniyatga o‘rgatishi lozim. Shuningdek, ta’lim muassasalarida milliy o‘zlikni saqlagan holda, global tafakkurga ega shaxsni shakllantirish strategiyasi ustuvor yo‘nalish sifatida belgilanishi zarur.

Psixologik jihatdan esa, globallashuv insonning o‘zini anglash, o‘zini baholash va ijtimoiy identifikatsiya jarayonlariga bevosita ta’sir etadi. Global madaniyat, ommaviy axborot vositalari va raqamli platformalar yoshlarning psixik holati, hissiy barqarorligi hamda shaxslararo munosabatlariga ijobiy va salbiy yo‘nalishda ta’sir ko‘rsatmoqda. Shu bois, yosh avlodda axborot immunitetini shakllantirish, emosional intellektni rivojlantirish hamda psixologik barqarorlikni ta’minlash zamonaviy ta’lim psixologiyasining dolzarb vazifalaridan biridir.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, globallashuv sharoitida shaxs shakllanishi quyidagi omillar bilan belgilanadi:

Madaniy integratsiya — shaxsning turli madaniyatlar bilan muloqotda bo‘lishi natijasida dunyoqarashining kengayishi.

Axborot oqimi intensivligi — shaxs tafakkuri, qadriyat tizimi va xulq-atvoriga tezkor axborotning ta’siri.

Ta’limning global standartlari — o‘quv jarayonida xalqaro yondashuvlar va kompetensiyalar tizimining shakllanishi.

Psixologik moslashuv — shaxsning yangi ijtimoiy-madaniy muhitga moslashish qobiliyati va stressga bardoshliligi.

Shunday qilib, globallashuv insonning o‘zini anglash jarayonida yangi psixologik va pedagogik mexanizmlarni yuzaga keltiradi. Shu jihatdan, shaxsni global tafakkurga ega, ammo milliy qadriyatlarni e’zozlovchi barkamol inson sifatida shakllantirish zamonaviy pedagogik-psixologik ilm-fanning asosiy maqsadi bo‘lishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Toffler, A. (1980). The Third Wave. New York: Bantam Books.
2. Bauman, Z. (1998). Globalization: The Human Consequences. New York: Columbia University Press.
3. Giddens, A. (1990). The Consequences of Modernity. Stanford: Stanford University Press.
4. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
5. Maslow, A. H. (1954). Motivation and Personality. New York: Harper & Row.
6. Fromm, E. (1994). Escape from Freedom. New York: Henry Holt & Company.
7. Rogers, C. (1961). On Becoming a Person: A Therapist’s View of Psychotherapy. Boston: Houghton Mifflin.
8. Abduqodirov, A. A. (2018). Pedagogik mahorat asoslari. Toshkent: TDPU nashriyoti.
9. Hasanboeva, O., & Saidahmedov, N. (2019). Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Toshkent: Fan.

10. Quronov, M., & G‘anieva, R. (2021). Globallashuv davrida yoshlar ma’naviyati: muammo va yechimlar. Toshkent: O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi nashriyoti.

SUDGA OID PSIXOLOGIK EKSPERTIZANING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MUAMMOLARI Elov Ziyodullo Sattorovich	6
OILADAGI NIZOLARNI HAL ETISHDA MEDIATORLIK FAOLIYATINING AHAMIYATI Ibaydullayeva Umida Rustamjonovna	14
MUSTAQILLIKNING 35 YILI: ICHKI ISHLAR ORGANLARI TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR VA XALQCHIL-PROFESSIONAL XIZMATNING YANGI BOSQICHI Tursunova Ozoda Abdullayevna	22
ICHKI ISHLAR ORGANLARI UCHUN KADRLAR TAYYORLASH TIZIMIDA YANGI BOSQICH: TA'LIM SIFATI, INNOVATSION YONDASHUVLAR VA DUAL TA'LIM INTEGRATIV MODELI Shermatova Nazokat Safarovna	28
AXBOROT ISTEMOLI MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLARI (TALABALAR MISOLIDA) Ramazonov Jahongir Djalolovich	34
O'SPIRINLARDA KIBERBULLINGNING PROFILAKTIKASI VA PSIXOKORREKSION IMKONIYATLARI Ibodova Gulimehr Inoyat qizi	46
GLOBALLASHUVNING SHAXS SHAKLLANISHIGA TA'SIRINING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI Raxmatova Zamira Baxtiyorovna	56
O'SPIRINLIK YOSHI DAVRIDA SUITSIDAL XULQ MUAMMOSINING PSIXOLOGIK TADQIQOTLARDA O'RGANILGANLIK HOLATI Sadilloyev Odiljon Oripovich	63
JAZO MUDDATINI O'TAYOTGAN SHAXSLARGA TA'SIR ETADIGAN IJTIMOIY-PSIXOLOGIK TA'SIRLAR Manzitov Baxtiyor Tolibovich	72

BIOLOGIYA TA'LIMIDA O'QUVCHILARNING BILIM VA KOMPETENSIYALARINI BAHOLASHNI PEDAGOGIK KVALIMETRIYA VA ZAMONAVIY PSIXOMETRIK YONDASHUVLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH **Boyxonov Islomjon Abduqaxxor o'g'li**	**79**
TALABALARDA INFORMATSION-ANALITIK KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL-METODOLOGIK ASOSLARI: TIZIMLI, KOMPETENSIYAVIY VA FAOLIYATLI YONDASHUVLAR **Baydjanov Bekzod Xaitboyevich**	**91**
O'QUVCHILARDA KREATIV KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI **Axmedova Gavhar Faxriddinovna**	**101**
QASHQADARYO VOHASI HUNARMANDCHILIGI BILAN BOG'LIQ QO'SHIQLAR VA ULARNING ANTROPOLOGIK TAHLILI **Davlatova Saodat Tilovberdiyevna**	**109**
YALDO KECHASI ANANAVIY TAQVIM MAROSIMINING ETNOLOGIK TAHLILI **Qurbonova Manzila.,** **Bobojonov Shavkat**	**116**
BUXORO MODDIY MADANIY MEROSINI MUZEYLASHTIRISHDA OBIDALARDAGI ASTRONOMIK BELGILARNING O'RNI **Tuksanova Zilola**	**132**
QORAQALPOQ, TURKMAN VA INGLIZ ERTAKLARIDA OBRAZLI NUTQNING MILLIY MODELLARI: FRAZEOLOGIZM, RANG VA MAISHIY TIMSOLLAR **Jepbarova Sayat Kurbanmiratovna**	**138**
INGLIZ VA QORAQALPOQ TILLARIDAGI ONIM KOMPONENTLI FRAZEOLOGIZMLARNING LINGVOMADANIY XUSUSIYATLARI **Koyshekenova Tatyana Kenesarievna**	**144**
LINGVOSEMIOTIKANING FAN SIFATIDA SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI **Nurmatova Sadbarxon Erkinovna**	**151**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VAZIRLIGI HUZURIDAGI
AXBOROTLASHTIRISH VA TELEKOMMUNIKASIYALAR SOHASIDA NAZORAT INSPEKSIYASI

ГУВОҲНОМА

№1564147 Фаол

"FANLARARO ILMIY TADQIQOTLAR" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT

Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома

ЛИЦЕНЗИЯ РЕЕСТРИ БЎЙИЧА ТАРТИБ РАҚАМИ
C-5669890

СТИР (СОЛИҚ ТЎЛОВЧИНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИОН РАҚАМИ)
312386344

АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ
05.05.2026дан - - чексиз

ЖОЙЛАШГАН МАНЗИЛИ (ПОЧТА МАНЗИЛИ)
Тошкент шаҳри, Сирғали тумани, Янги Бунёдобод МФЙ, Сергели 6а мавзеси, 8-уй, 148-хонадон

ВАКОЛАТЛИ ОРГАН
Ўзбекистон Республикаси Рақамли технологиялар вазирлиги ҳузуридаги Ахборотлаштириш ва телекоммуникациялар соҳасида назорат инспекцияси

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Гувоҳнома **№1564147**

Faoliyat turi

Оммавий ахборот воситаси сифатида фаолиятни амалга ошириш

Qo'shimcha ma'lumotlar

ҚЎШИМЧА МАЪЛУМОТЛАР

Оммавий ахборот воситасининг номи	Fanlararo ilmiy tadqiqotlar
Оммавий ахборот воситасининг тили	o'zbek, rus va ingliz tili
Оммавий ахборот воситасининг тури	Журнал

ТАРҚАТИЛИШ ҲУДУДИ ВА ШАКЛИ

Тарқатилиш ҳудуди ва шакли	Республика миқёсида
Viloyat	
Тарқатилиш шакли	Онлайн

License SYSTEM

05.05.2026 18:22
TAQDIM ETILGAN SANA

Materiallar ko‘chirib bosilganda **“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar”** jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart.

***

Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.
Ilmiy maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqiladi. Tahririyat a’zolarining jurnal ruknlariga mos kelmagan, ko‘rsatilgan talablarga mos bo‘lmagan maqolalarni nashr qilmaslik huquqi bor.

***

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” jurnali 05.05.2026-yildan O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Axborotlashtirish va telekommunikatsiyalar sohasida nazorat inspeksiyasi tomonidan 2026-yil 5-may sanasida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilib, 1564147-sonli rasmiy litsenziya asosida faoliyat yuritadi.

***

Yuborilgan maqolalarning barchasi “Antiplagiat” tizimida tekshiriladi.
Jurnalda nashr etilgan materiallar va ma’lumotlarning to‘g‘riligiga mualliflar mas’ul.

“Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” ilmiy-amaliy metodologik jurnali barcha ta’lim muassasalari va ilmiy izlanuvchilarni hamkorlikka chorlaydi.

Muassis: “Fanlararo ilmiy tadqiqotlar” MCHJ
Tahririyat manzili: Toshkent shahar Sergili tumani Yangi Bunyodobod MFY 8-uy
https://fanlararotadqiqotlar.uz/